

El dragó (*Tarentola mauritanica*)

(ALDC, VII, P 65. El dragó)

El *dragó* és un 'rèptil sauri, semblant a la sargantana, de cos deprimit i amb protuberàncies en el dors i la cua, d'uns 15 centímetres de llarg, color grisós i amb una formació adhesiva als dits que li permeten adherir-se per les parets de les cases; abunden a les cases velles'; "encara que inofensiu fa angúnia a molta gent" (*DECat*); "sagrantana gran" 168; "van a caçar les palometes de vora del llum" 116; "va per les cases" 156. El mot (s. XV) deriva del llat. DRACŌNE(M), ac. de DRACO 'serp monstruosa, monstre fabulós', que va passar a 'petit rèptil sauri' (cast. *salamanquesa*, fr. *gecko*, substituïnt el llat. *stellio*); el primer, origen de *drac*, amb tractament mig savi, conserva la relació semàntica primitiva en l'albanès *drek* 'dimoni', men. *drac* 'gegant', i en topònims com *Coves del Drac* (Mallorca); der. *adragó* 124, 163 (Escrig, 1851), amb pròtesi vocàlica; *andragó*, amb addició del suf. *-an/-en-* (184, resposta d'enquesta complementària); *andregó* 173, 174, per fluctuació de l'àtona [a]/[e]; *dragon* 100, per afinitat amb l'arag.; *tragó* 40, per ensordiment de la dental; un *dragolí*,

doc. al s. XVI, canvi de **dragoni*, per dissimilació (o per inserció de l'infix *-ol-*), seria la base de *ragolí* 119 i de *redolí* 125, aquest per homonimització formal.

La creença popular que el dragó rosegava la roba dels armaris ha generat noms compostos com *talla-robes* 114, *menja-robes* 117, *trinxa-robes* 112, *esquinça-robes* 110, *esquixa-robes* 116, amb un segon element, *robes* (der. de *robar* 'saquejar', des de 'botí'), i un primer component, que és el present d'indicatiu de *tallar* (< llat. vg. TALEARE), *menjar* (< llat. vg. MANDĬCARE, der. de MANDĚRE 'mastegar'), *trinjar* (< fr. ant. *trenchier*), *esquinçar* (< llat. vg. *EXQUINTIARE 'partir en cinc; fer a trossos', der. de QUINTUS 'cinquè'), *esquixar*, var. de *esqueixar* (< llat. vg. *EXCAPSIARE 'trencar una armadura o caixa de fusta'), respectivament. *Dragó* és el mot general, amb la var. *andragó*, pròpia del val.

Són mots normatius, *dragó*, des del *DOrt*, 1917, i *talla-robes*, des del *DIEC*₁, 1995.

